

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 225

гр. Ямбол, 08.03.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ЯМБОЛ, II ВЪЗЗИВЕН СЪСТАВ, в закрито заседание на осми март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Красимира В. Тагарева

Членове: Галина Ив. Вълчанова Люцканова
Яна В. Ангелова

като разгледа докладваното от Красимира В. Тагарева Въззивно частно гражданско дело № 20232300500128 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 274, ал.1, т.1 и следващите от ГПК.

Образувано е по частна жалба на С. И. С. от гр.*****, срещу Определение №65/10.01.2023г. на Ямболски районен съд, постановено по гр.д.№3107/2022г., с което е прекратено производството по делото поради процесуална недопустимост на предявените искове по чл.124, ал.4 от ГПК за установяване на факти.

Оплакването в частната жалба е за неправилност на обжалваното определение на ЯРС. Частният жалбоподател излага, че в исковата си молба подробно е изложил доводи, обосноваващи правния му интерес да иска установяване факта на погиване на собствените му автомобили, предвид разпоредбите на чл.52 и чл.53 ЗМДТ, според които за собственика на превозното средство възниква задължение за заплащане на данък върху превозното средство. Сочи, че съгласно чл. 58, ал.4 ЗМДТ за превозните средства, чиято регистрация е прекратена, данък не се дължи, но прекратяването на регистрацията на превозните средства се извършва по реда на Наредба I - 45/24.03.2000г., чието задължително изискване е да се представят регистрационните табели и свидетелството за регистрация на автомобила при откриване на процедура по прекратяване на неговата регистрация, а в случая са налице категорични данни, че автомобилите са погинали /унищожени/ и регистрационните им табели и свидетелствата за регистрация липсват, което е пречка за прекратяване на регистрацията им. Пзовавайки се на действащата редакция на чл. 60, ал.5 ЗМДТ (в сила от 01.01.2004г., отм. ДВ бр.95/2009г., в сила от 01.01.2010г.), жалбоподателят обосновава правния си интерес от предявяване на исковете за установяване на фактите с правно значение – унищожаването на процесиите автомобили, което би довело до установяване на липсата на една от кумулативните предпоставки по чл. 52 и чл. 53 ЗМДТ и би го изключила от кръга на данъчно задължените лица по отношение на автомобилите. Сочи, че на ответника е известно и са му представени влезлите в сила актове на орган на съдебната власт, установяващи по несъмнен начин унищожаването на автомобилите, но същият отказва да признае силата на тези актове и да отпише задълженията му за тези автомобили, а органите на МВР да прекратят регистрацията на автомобилите, като образуваните изп.дело №1288/2017г. и изп. дело №2/2021г., двете по описа на ДСИ при РС-Сливен за суми, касаещи данък „ППС“, допълнително установяват наличието на правния интерес на ищеца от предявяване на исковете.

По делото не е изпълнена процедурата по чл.131 ГПК, на ответника не е връчена исковата молба на ищеца, същият не е подал отговор на исковата молба, като препис и от частната жалба не е връчван на другата страна.

ЯОС, след като обсъди доводите в частната жалба и се запозна с доказателствата по делото, намира следното:

Частната жалба е подадена в срока по чл.275, ал.1 от ГПК, от легитимирана страна и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явява процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна, като съображенията за този извод са следните:

Първоинстанционният съд ЯРС (определен за компетентен съд по реда на чл.23, ал.3 ГПК) е сезиран с исковата молба на С. И. С. от гр.*****, с която против Община Сливен са предявени два иска с правно основание чл.124, ал.4 от ГПК за признаване за установено, че собственият на ищеца лек автомобил „Форд“ с рег.№ ***** е унищожен/погинал през 2004г. в резултат на разкомплектоване и предаване за скрап, както и че собственият му лек автомобил „БМВ“ с рег.№ ***** е унищожен/погинал през 2008г. в резултат на инцидент.

Ищецът е изложил в исковата молба, че се е разпоредил и с двата си автомобили, но договори за продажба на автомобилите в изискуемата от закона форма не са били сключени, като първият автомобил бил погинал – разкомплектован и предаден за скрап, а вторият автомобил бил унищожен при инцидент – факти, установени с прокурорски постановления, като за автомобилите не били намерени свидетелствата за регистрация и регистрационните им табели, които обстоятелства, препятстват прекратяване регистрацията на автомобилите. Тъй като били издадени актове за установяване на задължения на ищеца за данък и върху двата автомобили, за ищеца се породил правния интерес да установи със сила на пресъдено нещо погиването на автомобилите, за да отрече данъчните си задължения, респ. да иска възстановяване на данък за унищожените превозни средства.

С обжалваното определение районният съд е прекратил производството по делото поради недопустимост на исковете с мотиви, че се иска установяване на факти с правно значение, за които законът не предвижда самостоятелно установяване и когато един факт е релевантен за гражданско правоотношение, той може да бъде установен по повод на дело относно това правоотношение. Съдът е посочил още, че в българското законодателство не е предвиден изрично иск за установяване на факта на унищожаване на автомобили.

Оспореното определение на ЯРС е правилно, а частната жалба – неоснователна.

Очертаният от ищеца предмет на делото чрез изложените фактически твърдения и направеното искане, е за установяване на факти - унищожаването/ погиването на собствените му два леки автомобили. Установителен иск за правнорелевантни факти може да бъде предявен само в предвидените от закона случаи- чл. 124, ал. 4, изпр. второ ГПК. Или факти с правно значение могат да бъдат доказвани в самостоятелен процес, само когато законът допуска това. Иначе правнорелевантните факти се установяват в процеса на доказване по едно вече образувано производство по иск за установяване на правата и задълженията по съответното правоотношение или по осъдителен иск за принудителното им реализиране, или по конститутивен иск за възникването им. Общите правила на процесуалния закон осигуряват възможност на всяко лице с правен интерес да предяви иск за установяване на едно правоотношение, но не и на фактическия състав, от който това правоотношение възниква. Когато се претендира установяване на предпоставките, при които за едно лице възникват права или задължения, на които кореспондират права и задължения на друго лице, искът е за установяване на факти и не е допустим, и такъв е разглежданият случай. (В този смисъл Определение № 141/20.02.2012 г. по ч.гр.д. № 91/2012 г. на ВКС, IV г.о.).

На следващо място следва да се посочи, че в случая с исковете за установяване унищожаването/погиването на леките автомобили, ищецът цели установяване на недължимост на задължения за данък върху МПС, но и такъв установителен иск по реда на чл.124, ал.1 ГПК не би могъл успешно да се проведе, тъй като той би бил допустим само за частни вземания, а не на публични. Нормите, които регулират отношенията, свързани с данъчните задължения, не позволяват недължимостта на данък да се установява с такъв иск. (В този смисъл е Определение № 26 от 15.01.2009г. на ВКС по ч. т. д. № 311/2008 г., I т. о., ТК, Определение № 444 от 31.12.2008 г. на ВКС по ч. гр. д. № 2013/2008 г., V г. о., ГК и др.)

В случая самият ищец е обосновал недължимостта на данъка за автомобилите с изпълнението на изискванията за прекратяване на регистрацията на превозните средства, което прекратяване се извършва по реда на чл. 18 – чл. 19 от Наредба № I-45 от 24.03.2000г. на министъра на вътрешните работи, но не твърди и не установява да е изпълнил тези изисквания. Законната уредба въвежда кумулативно две условия, които следва да са налице, за да не се дължи данъкът – писмено заявление от собственика и представяне на някой от изискуемите документи, установяващи: напр. разкомплектоване; съхранение в частен имот; документ, че ПС е конфискувано, отнето, унищожено при пожар или природно бедствие и пр. Противно на твърденията на ищеца, в чл.143, ал.8 от ЗДвП е предвиден и ред за прекратяване на регистрацията на МПС, на което регистрационните номера липсват и не могат да бъдат издирени по надлежния ред. Както се посочи, липсват твърдения и доказателства, представени от ищеца, сега частен жалбоподател, да е подавано писмено заявление от него за прекратяване на регистрацията на автомобилите по чл.18а от Наредба № I-45 от 24.03.2000г. като задължено за данък върху ППС лице, както и твърдения и доказателства ищецът да е оспорил данъчните си задължения. По такива искания компетентен да се произнесе е съответният административен орган, чийто акт или отказът му подлежат на обжалване по реда на чл.145 от АПК, респ. чл.144, ал.1 ДОПК, съгласно чл.83, ал.4 ДОПК, вр. с чл.4, ал.1 ДОПК. Доколкото в АПК и в ДОПК е предвиден специален ред за защита, по който ищецът е могъл да предяви основанията си, заявени в исковото производство, то съдът намира, че за него липсва изискуемото се процесуално условие – допустимостта на установяването на процесните факти да е предвидено в закон. Специалната процедура по АПК и ДОПК изключва приложението на гражданско-процесуалния ред за установяване на фактите на погиването на автомобилите като фактическо основание за недължимост на данъци от собственика на тези автомобили.

Предвид всички изложени съображения и при съвпадане изводите на ЯОС с тези на първоинстанционния съд, обжалваното определение на ЯРС следва да се потвърди като правилно и законосъобразно.

Водим от изложеното, ЯОС

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА Определение №65/10.01.2023г. на Ямболски районен съд, постановено по гр.д.№3107/2022г., с което е прекратено производството по делото поради процесуална недопустимост на предявените искове по чл.124, ал.4 от ГПК за установяване на факти.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО подлежи на обжалване с частна касационна жалба пред Върховния касационен съд на Република България, в едноседмичен срок от връчването му на ищеца.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____